

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2021

Gemeente Oegstgeest

Aan de raad van de
gemeente Oegstgeest
Postbus 1270
2340 BG OEGSTGEEST

Onderwerp

Accountantsverslag 2021

Datum

15 juni 2022

Kenmerk

312019003.22.203

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2021 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van de gemeente Oegstgeest is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 10 juni 2022 hebben wij een aantal controlebevindingen reeds besproken met de wethouder Financiën, de gemeentesecretaris en uw Concerncontroller. Op 21 juni 2022 bespreken wij onze bevindingen met de commissie Audit.

Bij de jaarrekening 2021 hebben wij op 15 juni 2022 een goedkeurende controleverklaring afgegeven, zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2021. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag (de was getekend-versie) te publiceren via de agenda's van de raadscommissies en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A. Booi RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Arie Booij

Tel: 06 – 1509 2689

Gert Scheele

Tel: 06 – 1098 0213

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij	2
2. Financiële positie en resultaat	7
3. Bevindingen eindejaarscontrole	11
4. Interne beheersing	21
5. Overige aangelegenheden	26
6. Verplichte tabel SiSa	34

1.

Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 13 oktober 2021 (kenmerk 312019003.21.242) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente Oegstgeest.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door de gemeenteraad op 17 februari 2022 vastgestelde "Controleprotocol accountantscontrole jaarrekening 2021" en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021.

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2021 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het vastgestelde controleprotocol

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben, sluit aan op de door de gemeenteraad op 17 februari 2022 vastgestelde "Controleprotocol accountantscontrole - jaarrekening 2021". De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). In uw controleprotocol heeft u geen lagere marges vastgesteld. De bij onze controle van de jaarrekening 2021 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: jaarrekening 2021	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 688.000	€ 2.064.000

De gemeenteraad heeft in het controleprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 100.000.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2021 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan hebben besteed.

- De samenwerking met SP71 en de tijdige oplevering van het "Assurancerapport 2021" door de accountant van SP71, alsmede het toezicht op SP71 vanuit uw gemeente.
- De voortgang en realisatie van uw investeringsplanning en de beheersing van kredieten.
- De waardering en risico inschatting met betrekking tot lopende grondexploitaties, inclusief de geldende regels rondom het tussentijds winstnemen.
- De verantwoording en waardering van voorzieningen in relatie tot de aanwezigheid van actuele onderbouwingen en juistheid van berekeningen, waaronder personeelsvoorzieningen en onderhoudsvoorzieningen, voor zover actuele beheerplannen aanwezig zijn en door de raad zijn vastgesteld.
- De naleving van de (Europese) aanbestedingsregels.
- "Management override of controls". Dit betreft de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor gemeente Oegstgeest. Wij hebben op dit moment geen indicaties dat dit zich heeft voorgedaan.
- Risico's en onzekerheden in het sociaal domein, waaronder PGB's, Wmo en jeugdzorg, mede in relatie tot de over 2020 gerapporteerde onzekerheden ad € 546.000.
- Uw afhankelijkheid van derden in het kader van de jaarrekening 2021. Deze doet zich onder andere voor bij het sociaal domein, waar afspraken met de TWO over de tijdige oplevering van de verantwoording 2021 van de lasten voor Jeugdzorg in het voorjaar 2022 van belang zijn. Daarnaast geldt dit ook voor de BSGR (belastingen en heffingen) en de RBZ (Bbz en Tozo).

Daarnaast hebben wij aandacht besteed aan onder meer de volgende zaken:

- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De actualisatie van de (fraude-)risicoanalyse.
- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de door u op te stellen collegeverantwoording rechtmatigheid (2022).
- De impact van corona op uw processen en financiën.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtspunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'Bevindingen eindejaarscontrole'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

De baten en lasten, alsmede balansmutaties, zijn in materiële zin rechtmatig

Op basis van uw controleprotocol hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente gecontroleerd. Hierbij zijn geen materiële bijzonderheden geconstateerd. Op de programma's 4. Sociale infrastructuur en 7. Algemene dekkingsmiddelen is sprake van een overschrijding van de begroting (lasten) voor een totaalbedrag van € 638.000, echter deze werken niet door in ons rechtmatigheidsoordeel. Er is sprake van een overschrijding op investeringskredieten van € 60.000 die wij als onrechtmatig beoordelen.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in materiële zin, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2021.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente Oegstgeest. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente Oegstgeest zijn uiteengezet in de jaarstukken in onderdeel 5.3 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling'. In de jaarrekening 2021 hebben zich ten opzichte van 2020 geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen, die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de baten en lasten en/of de financiële positie van de gemeente Oegstgeest.

Wij hebben het door het college toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

Geen geïdentificeerde materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de niet materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring

Wij zijn van oordeel dat de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van de gemeente Oegstgeest op 31 december 2021 geeft in overeenstemming met het BBV.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van de gemeente, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader (vastgesteld door de gemeenteraad op 17 februari 2022).

Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door voorzitter en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2.

Financiële positie en resultaat

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in absolute en relatieve zin af

In het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2021 bedraagt € 4.634.000 nadelig. Per saldo is tussentijds € 9.650.000 aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2021 € 5.016.000 voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2021	2020	2019	2018
Eigen vermogen per 1 januari	28.076	26.825	26.880	22.892
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 9.650	-/- 2.350	-/- 5.741	-/- 1.805
Gerealiseerd resultaat (voordelig)	5.016	3.602	5.686	5.792
Totaal ('gerealiseerd saldo van baten en lasten')	-4.634	1.252	-/- 55	3.987
Eigen vermogen per 31 december	23.442	28.076	26.825	26.880

NB: door afronding op € 1.000 kunnen geringe afrondingsverschillen of afwijkingen van de jaarstukken ontstaan.

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw gemeenteraad.

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2021 circa 27 % van het balanstotaal (2020: circa 36 % van het balanstotaal). Zowel in absolute zin als relatieve zin is uw vermogen afgenomen. In de toelichting op balans (paragraaf 5.4.2) bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2021. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Resultaat 2021 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een boekjaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente Oegstgeest ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming. Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1.000)

Totale baten	58.109	
Totale lasten	62.743	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		-/- 4.634
Af: stortingen in reserves	6.103	
Bij: onttrekkingen aan reserves	15.753	
Saldo mutaties reserves		9.650
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		5.016

De exploitatie over boekjaar 2021 laat een nadelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 4.634.000 zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) nadelig saldo van € 6.686.000. Dit is een voordeel van € 2.052.000. Het gerealiseerde voordelig gerealiseerd resultaat ad € 5.016.000 is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen.

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het gerealiseerd resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u hiervoor naar hoofdstuk 5.5 en naar het jaarverslag waar per programma per beleidsthema de belangrijkste verschillen nader zijn geanalyseerd.

Het voordelig exploitatieresultaat 2021 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is in hoofdstuk 5.5.5 inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Korthedshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het college van burgemeester en wethouders kwalificeert het weerstandsvermogen als uitstekend om de onderkende risico's af te kunnen dekken

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling, zie de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) heeft het college bepaald op € 13,2 miljoen (2020: € 20,1 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is derhalve ten opzichte van 2020 gedaald.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een opsomming gegeven van ingeschatte risico's. Deze cumuleren voor 2021 tot een bedrag van € 14,4 miljoen (2020: € 15,9 miljoen). Ten opzichte van 2020 is sprake van een daling van de gekwantificeerde risico's.

De inventarisatie van risico's geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen. Daarbij wordt een inzicht gegeven in de (naar de inschatting van het college) belangrijkste risico's voor uw gemeente. Ook zijn de aan deze risico's gekoppelde beheersingsmaatregelen opgenomen en wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van grootste risico's. Het college heeft op basis van deze risico-inventarisatie en de beschikbare weerstandscapaciteit een kwalificatie aan het weerstandsvermogen gegeven. Deze kwalificatie is gebaseerd op een ratio waarbij de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld wordt door het benodigde weerstandsvermogen (gekwantificeerde risico's). Het college kwalificeert het weerstandsvermogen in de jaarstukken 2021 als "uitstekend".

Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie, de onderkende risico's en de kwantificering daarvan verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in uw jaarstukken 2021. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

3.

Bevindingen eindejaarscontrole

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Oplevering was voldoende en de samenwerking verliep soepel

Bij de start van de controle waren de jaarstukken grotendeels gereed en waren de werkafspraken door uw medewerkers grotendeels afgerond. De onderbouwing van de jaarrekeningposten (opsteldossier) was over het algemeen van een meer dan acceptabel niveau. Bij onze controle hebben wij tevens de volledige medewerking gekregen en hebben wij op een constructieve manier met uw organisatie en medewerkers samengewerkt. Enkele posten en analyses zijn in een later stadium gedurende de controle opgeleverd, maar dat heeft niet vertragingen geleid in onze controle en het verdere jaarrekeningproces.

Uw grondexploitaties zijn geactualiseerd

Een belangrijk risico dat wij onderkennen in het kader van de jaarrekeningcontrole is de waardering van de grondexploitaties. De grondexploitaties hebben ultimo 2021 een (netto) boekwaarde van circa € 2,9 miljoen (voordelig) en zijn daarmee ten opzichte van 2020 circa € 617.000 miljoen “toegenomen”. De toename van de boekwaarde (mutatie onderhanden werk) is het saldo van de gemaakte kosten in 2021 ad € 682.000 en de gerealiseerde verkopen in 2021 ad € 64.000. Omdat de waarde van de gemaakte kosten in 2021 hoger is dan de gerealiseerde opbrengsten, neemt de boekwaarde van de voorraad grond toe. De grootste mutaties zien we bij het complex Nieuw-Rhijnegeest Restgebieden, wat momenteel nog volop in ontwikkeling is.

De grondexploitatie is één van de posten die het meest gevoelig is voor de economische ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld een stagnerende vraag of dalende prijzen. Hierdoor kan het verwachte resultaat van een project (fors) afnemen of zelfs omslaan in een verwacht verlies, maar bij een voorspoedige realisatie van verkopen (voorlopen op plan) is juist weer sprake van een voordelig effect. Voor een nadere onderbouwing van de ontwikkelingen met betrekking tot de grondexploitaties verwijzen wij naar de toelichting op de balans bij de post “Gronden in exploitatie” en de paragraaf “Grondbeleid” in het jaarverslag. Daarin worden ontwikkelingen in de complexen, de prognoses voor de komende jaren en de mogelijke risico’s nader toegelicht.

De controle van de grondexploitatie vraagt veel aandacht, vanwege de (hoge mate van) schattingonzekerheid die met de (waardering van de) jaarrekeningpost samenhangt. Wijzigingen in de uitgangspunten die bij het doorrekenen van grondexploitaties gehanteerd zijn veelal van (substantiële) invloed op de financiële uitkomst van de grondexploitatie. Ook hebben (op projectniveau) de nog te maken kosten en de nog te realiseren opbrengsten, inclusief de timing daarvan, mogelijk invloed op de waardering. Omdat de thans lopende grondexploitaties steeds meer richting de einddatum tenderen, wordt overigens de schattingonzekerheid die inherent aan elke prognose is, steeds lager. Op basis van onze controle brengen wij het volgende onder uw aandacht:

MPG 2022 is in de jaarstukken 2021 verwerkt

Ten behoeve van de jaarrekening 2021 heeft het college met de Meerjarenprogramma Grondexploitaties 2022 (MPG 2022) de grondexploitaties geactualiseerd. Op 2 juni 2022 heeft de raad het MPG 2022 vastgesteld. Op basis van de actualisatie zijn de resultaten van de twee lopende grondexploitaties aangepast. Ten opzichte van de jaarrekening 2020 is het verwachte resultaat met circa € 558.000 neerwaarts bijgesteld van circa € 997.000 tot circa € 439.000.

Wat wij momenteel breed zien in de praktijk is dat de geraamde kosten van investeringen momenteel niet toereikend zijn, omdat de vraag naar aannemers en het aanbod van bouwmaterialen momenteel voor aanzienlijke prijsstijgingen zorgt. Hoewel de resterende looptijd van de nu lopende exploitaties nog relatief kort is, kan het voorkomen dat de kostenstijgingspercentages die in de huidige plannen zijn opgenomen, in de huidige markt wellicht niet meer passend zijn. Bij de actualisatie in de jaarrekening 2021 is gerekend met een kostenstijging van 6%. Dit is fors hoger dan in voorgaande jaren het geval was, maar momenteel passend gelet op de prijsstijgingen als gevolg van schaarste aan materialen en de stijgende brandstofprijzen. De hogere nog te maken kosten betekent dat het toekomstige resultaat nadelig beïnvloed wordt. Hier gaan we verderop op in. Wij adviseren u om hier in de komende actualisatie en tussentijdse informatievoorziening ook rekening mee te blijven houden.

Nieuw-Rhijngeest gronden Oegstgeest aan de Rijn

De boekwaarde van Nieuw-Rhijngeest gronden Oegstgeest aan de Rijn is met € 46.000 toegenomen in 2021 (saldo van de gemaakte kosten ad € 110.000 en de gerealiseerde opbrengsten ad € 64.000) tot € 106.000 per 21-12-2021. Op basis van de actualisatie van de restprognose per 1-1-2022, is het verwachte eindresultaat is met € 1.000 toegenomen tot € 15.000 voordelig. De toename van het verwachte eindresultaat komt door een bijstelling van de nog te maken kosten (totaal nadeel € 38.000) en de bijstelling van de nog te realiseren opbrengsten (€ 39.000 voordelig).

Deze grondexploitatie wordt in samenwerking met de VOF Oegstgeest aan de Rijn uitgevoerd. In hoofdlijnen komt het er bij deze exploitatie op neer dat uw gemeentegronden aankoopt en vervolgens doorverkoopt aan de VOF. De VOF verkoopt de gronden vervolgens aan derden. De VOF is een samenwerkingsverband tussen BPD-projectontwikkeling en uw gemeente. Beide nemen voor 50% deel en zullen derhalve voor 50% meedelen in het resultaat. Wanneer sprake is van een winst bij de VOF, komt deze uw gemeente toe voor 50%. In het geval sprake is van een (verwacht) verlies, zult u een voorziening moeten treffen voor 50% van het verwachte verlies. De waarde van het onderhanden werk bij de VOF bedraagt, op basis van de concept-jaarrekening 2021 van de VOF, ultimo 2021 € 5,6 miljoen (2020 € 19,2 miljoen) en het verwacht resultaat is ultimo 2021 (evenals 2020) nihil. Op basis van de concept-jaarrekening 2021 van de VOF heeft het college ingeschat dat geen sprake is van een waarderingsrisico voor het door en namens uw gemeente belegde kapitaal in de VOF. Wij adviseren u de voortgang en financiële ontwikkeling van de exploitatie te blijven volgen op basis van tussentijdse rapportage en de jaarstukken van de VOF.

Nieuw-Rhijngeest Restgebieden

De herziening voor Nieuw-Rhijngeest Restgebieden leidt tot een verlaging van het verwachte resultaat met € 559.000 en komt daarmee uit op € 424.000 voordelig. De afname van het verwachte resultaat is nagenoeg volledig het gevolg van de verwachte prijsstijgingen voor nog te maken kosten. Ultimo 2020 had het college ingeschat dat er nog voor een bedrag van € 9.607.000 aan kosten gemaakt zou worden. Hiervan is in 2021 € 572.000 gerealiseerd. Met de actualisatie per 1-1-2022 is in het MPG2022 de raming bijgesteld tot € 9.727.000. Ten opzichte van de raming van vorig jaar en de realisatie daarvan in 2021 (per saldo € 9.035.000) betekent dit een nadeel van circa € 692.000. Omdat de inschatting van de nog te realiseren opbrengsten een voordeel oplevert van circa € 132.000, is per saldo sprake van een daling van het verwachte resultaat met circa € 560.000.

In de jaarrekening 2018 is een (tot dan toe) verwachte last van circa € 3.400.000 vrijgevallen, met als gevolg dat de getroffen verliesvoorziening ad € 2.400.000 op dit complex geheel is vrijgevallen. Het genoemde bedrag van € 3.400.000 had betrekking op mogelijke toekomstige betalingen die uw gemeente zou moeten doen op basis van in 2007 afgesloten contracten. Omdat in de periode na 2007 feiten en omstandigheden zijn veranderd heeft het college ten behoeve van de jaarrekening 2018 een jurist ingeschakeld, om duidelijkheid te krijgen of uw gemeente nog wel of juist geen risico liep. Op basis van het memo van de ingeschakelde jurist, is bij de jaarrekening 2018 de conclusie getrokken, dat gelet op onduidelijkheden en onzekerheden omtrent door u te betalen bedragen, het niet langer verdedigbaar was dat u het genoemde bedrag van circa € 3.400.000 nog zou moeten betalen. Het geraamde bedrag is derhalve uit de grondexploitatie gehaald, met als gevolg dat de resultaatprognose daardoor aanzienlijk verbeterde. Omdat er een (klein) risico bestaat dat de gemeente alsnog wordt aangesproken voor de bijdrage, heeft het college bij de resultaatbestemming 2018 de raad verzocht het bedrag van € 2.400.000 toe te voegen aan de risico reserve van het grondbedrijf, waarmee een (mogelijke) toekomstige tegenvaller alsnog kan worden opgevangen. Bij de actualisatie van de grondexploitatie per 1-1-2022 heeft het college ingeschat dat de kans dat dit risico zich voordoet zeer gering is. Om die reden is voorgesteld dat het risico niet langer gedekt hoefde te worden uit de Risicoreserve Grondexploitatie, maar dat het risico afgedekt wordt met het reguliere weerstandsvermogen.

Geen sprake van tussentijdse winstneming

Omdat bij beide complexen de gezamenlijke resterende risico's en de onzekerheid met betrekking tot mogelijk verdere stijgende prijzen hoger zijn dan de boekwaarde is in de jaarrekening 2021, evenals in voorgaande jaren, geen tussentijdse winst genomen op de grondexploitaties.

Kapitaalstorting Alliander verwerkt in de jaarrekening

In 2021 heeft Alliander haar aandeelhouders laten weten dat zij in de komende jaren in verband met de energietransitie omvangrijke investeringen moet doen. Alliander heeft haar aandeelhouders daarom gevraagd om tezamen een financiële bijdrage van € 600 miljoen te doen, zodat zij deze energietransitie kan financieren. In de raadsvergadering van 28 oktober 2021 heeft uw raad besloten om in te gaan op het stortingsverzoek van Alliander en deel te nemen in de “reverse converteerbare hybride obligatielening” voor een bedrag van € 2.183.000. Deze transactie is in de jaarrekening 2021 verwerkt door onder de financiële vaste activa de lening ter grootte van € 2.183.000 onder de leningen aan deelnemingen op te nemen.

Voor de komende jaren betekent dit dat u voorlopig een rentevergoeding over het verstrekte kapitaal zult krijgen. De verstrekte lening heeft naar verwachting van Alliander geen financiële consequenties op korte termijn, omdat op basis van de huidige afspraken en rentestanden, de rentevergoeding hoger is dan de rentekosten van de gemeente.

Alliander gaat er vervolgens van uit dat in 2025 een deel van de lening geconverteerd naar aandelen wordt en het restant in 2028. Op het moment dat de lening wordt geconverteerd naar aandelen, zult u, voor zover het resultaat van Alliander dat toestaat, een dividenduitkering kunnen verwachten.

Ambitieniveau investeringsplanning lijkt hoog te zijn

In de jaarstukken is, in de bijlagen, een overzicht van restantkredieten van lopende investeringen opgenomen. Van 87 kredieten (totaal beschikbaar gesteld € 31,9 miljoen) is aangegeven wat de cumulatieve bestedingen (ultimo 2021 € 14,9 miljoen) zijn. Per krediet is tevens aangegeven wat de bestedingsruimte nog is (restant krediet, totaal € 17,0 miljoen), of het krediet in 2021 wordt afgesloten en of sprake is geweest van kredietoverschrijdingen.

Op basis van onze beoordeling van de staat van kredieten stellen wij vast dat mogelijk sprake is van een zekere mate van “planningsoptimisme” waarbij de ambities en de ambtelijke capaciteit niet op elkaar aansluiten. Veel kredieten staan al geruime tijd open en hebben vooralsnog een onderbesteding. Op basis van onze controle stellen wij vast dat erop relatief veel (40 van de 96) kredieten (nog) geen sprake is van uitgaven, terwijl in 2021 of eerder al wel lasten geraamd waren. Van deze 40 kredieten stammen er 37 uit een jaar vóór 2021.

Het is de vraag of, gelet op het lang open staan van kredieten en de voortgang van de realisatie, uw investeringsplanning (en daarmee de begroting) reëel is. Het stelselmatig niet realiseren van kredieten kan betekenen dat uw planning niet gerealiseerd wordt, maar ook wordt in uw meerjarenbegroting (mogelijk) al wel rekening gehouden met kapitaallasten voor de geplande investeringen. In dat geval heeft dit effect op de bestedingsruimte in uw begroting. Aan de andere kant kan het uitstellen van investeringen leiden tot extra kosten die mogelijk niet in het krediet zijn opgenomen, met het oog op de huidige markt voor aannemers en grondstoffen en daardoor veroorzaakte inflatie.

Wij adviseren u om de voortgang van de realisatie van uw investeringsplanning te monitoren en dit mee te wegen in het vaststellen van toekomstige investeringsplannen. Daarnaast adviseren wij u om (deel-)kredieten tijdig af te (blijven) sluiten.

Voorziening oninbaarheid in 2021 sterk gestegen.

De voorziening voor dubieuze debiteuren (het totaal van algemene debiteuren, debiteuren sociale zaken en debiteuren gemeentelijke belastingen) bedraagt per 31 december 2021 € 797.000. Eind 2020 was dit nog € 434.000. De toename wordt volledig veroorzaakt door een toename van de voorziening dubieuze debiteuren algemeen. Het betreft oude bouwvergunningen uit 2019 en 2020 waarvoor de afhandeling van bezwaarschriften in die jaren (mede door corona) niet door de gemeente is opgepakt. Doordat het proces van afhandeling van dergelijke bezwaarschriften pas later in 2021 is opgestart, heeft dit ertoe geleid dat wordt verwacht dat een deel van deze oude vorderingen niet meer kan worden geïnd. Hierdoor is de voorziening in 2021 verhoogd. Wij hebben vastgesteld dat de voorziening voor dit bedrag terecht is verhoogd.

Wij adviseren de uitvoering het proces van invordering en afhandeling van bezwaren gedurende het jaar te blijven monitoren. Het tijdig uitvoeren van een dergelijk proces verhoogt de kans op invordering van openstaande posten namelijk aanzienlijk.

Volg de ontwikkeling van de werkelijke onderhoudsuitgaven de komende jaren goed om vast te stellen of aanpassingen van de dotaties aan de voorzieningen noodzakelijk zijn.

In de jaarrekening 2021 zijn twee kostenegalisatievoorzieningen (opnieuw) gevormd. Dit betreft de voorziening Vervanging bomen en de voorziening Groot onderhoud wegen. Deze voorzieningen zijn bedoeld om de kosten van groot onderhoud over een meerjarige periode te egaliseren (vaste jaarlijkse dotatie).

In de jaarrekening van 2020 waren deze voorzieningen juist vrijgevallen omdat er geen afgerond en actueel beheerplan ter onderbouwing van het toekomstige kostenverloop aanwezig was. Inmiddels zijn deze beheerplannen opgesteld. Deze beheerplannen worden door uw gemeente vervolgens vertaald naar concrete(re) onderhoudsplannen. Daarbij worden op basis van actuelere inzichten soms keuzes gemaakt die niet zo in het beheerplan waren opgenomen en wordt ook de tijdsplanning van het onderhoud vastgelegd. De onderhoudsplannen worden op basis van de meest actuele ontwikkelingen steeds bijgesteld. Dit maakt het volgen van de relatie tussen het beheerplan en het onderhoudsplan lastiger. Dit is wel van belang omdat afwijkingen van het werkelijke onderhoud ten opzichte van de planning reden kunnen zijn om de voorziening (in de toekomst) bij te moeten stellen. Dit is met name een aandachtspunt voor de komende jaren als de uitgaven gaan plaatsvinden.

Voor de voorziening Groot onderhoud wegen is verder van belang dat de huidige reguliere dotaties van € 406.000 ontoereikend lijken te zijn om de toekomstige kosten van groot onderhoud de komende 10 jaar te kunnen dekken. De jaarlijkse dotatie is daarom met € 540.000 verhoogd tot € 946.000. Financieel is de extra last hiervan gedekt door het vormen van een Bestemmingsreserve Groot onderhoud wegen in 2021 van € 2.700.000. In de jaren 2021 tot en met 2025 wordt hieraan jaarlijks een bedrag onttrokken om de extra dotatie van € 540.000 aan de voorziening financieel uit te kunnen dekken. Eind 2023 zal het plan weer geactualiseerd worden op basis van de ervaringen in de komende jaren. Dan zal ook blijken of de dotaties daarna nog aanpassing behoeven.

Voor de voorziening vervanging bomen suggereert het beheerplan dat de lasten jaarlijks gelijk zijn. Een kosten-egaliserende voorziening zou dan niet nodig zijn. De verwachting van het college is echter dat in de praktijk de jaarlijkse uitgaven zullen fluctueren omdat het vervangen van bomen gekoppeld is aan de uitvoering van onder investerings- en onderhoudsprojecten die niet gespreid in de tijd plaatsvinden. Dit lijkt een plausibel uitgangspunt. Ook hier zal de komende jaren moeten blijken of deze verwachting gerealiseerd wordt en de voorziening blijvend benodigd is.

De voorziening Civiele Kunstwerken is omgeven met relatief veel onzekerheden. Zo kent de gemeente relatief veel achterstallig onderhoud en is er ook een onzekerheid wat betreft het aantal bruggen dat voor vervanging/restauratie in aanmerking komt, omdat hierover in het (nieuwe) college nog besluitvorming moet plaatsvinden. Als en zolang bruggen niet vervangen worden, kan dit leiden tot extra onderhoud dat (extra) ten laste van de voorziening zal komen. De voorziening lijkt, op basis van het beheerplan eind 2027 nog een aanzienlijk saldo te bevatten (ruim € 200.000), maar dat kan in de praktijk gegeven de beschreven onzekerheden anders uitpakken. Om deze reden zal in 2023 door het college geëvalueerd worden of een aanpassing van de dotaties basis van de dan ontstane kennis gepast is en of het beheerplan voor onderhoud geactualiseerd moet worden.

Voor alle onderhoudsvoorzieningen geldt dat sprake is van inschattingen van toekomstig onderhoud of meerdere jaren. Wat momenteel speelt is dat het college niet goed kan inschatten wat de mogelijke impact is van prijsstijgingen die zich voordoen in de markt voor aannemers en grondstoffen op de meerjarige dotatie aan de voorzieningen en de gewenste omvang van deze voorzieningen. Omdat het college deze impact vooralsnog niet goed kan inschatten, is het onzeker of de huidige dotaties voldoende

Onzekerheden in het sociaal domein

zijn om de toekomstige kosten van onderhoud te kunnen dekken. Het college heeft deze onzekerheid adequaat toegelicht in de jaarrekening. Let op: staat nu bij wegen, m.i. moet dit meer algemeen voor de onderhoudsvoorzieningen worden aangegeven. Daarbij heeft het college ook aangegeven dat zij in 2022 verwacht duidelijkheid te kunnen geven over de effecten van de huidige marktontwikkelingen en de eventuele gevolgen voor de meerjarige dotaties. Wij adviseren u dit te volgen. Mocht uit de actualisatie van beheerplannen en de onderbouwing van het totaal benodigde bedrag blijken dat het meerjarig groot onderhoud meer gaat kosten dan waar u nu rekening mee houdt, dan moet dit prospectief, dus in de meerjarige dotatie, worden verwerkt, waarbij ook geldt dat een voorziening in enig jaar niet negatief mag worden.

Het college is voor het vaststellen van de getrouwheid en rechtmatigheid van de geleverde zorg en de daadwerkelijke levering (mede) afhankelijk van de controle-informatie van derden, waaronder zorgaanbieders. Het college heeft niet van alle zorgaanbieders volgens de afgesproken planning, de verantwoordingsinformatie ontvangen. Omdat het college de benodigde informatie niet (tijdig) heeft ontvangen, heeft zij niet vast kunnen stellen of de zorg in natura in alle gevallen ook daadwerkelijk, in overeenstemming met de geïndiceerde zorg, is geleverd. Daarnaast is sprake van onzekerheden die zijn geconstateerd bij de uitvoeringsorganisatie TWO (Jeugd). Hierna gaan wij nader in op de geconstateerde onzekerheden.

Onzekerheden Pgb's (Wmo en Jeugdzorg)

Bij de controle op de Persoonsgebonden budgetten (Pgb's) voor de Wmo en de Jeugdzorg is het van belang om de rechtmatigheid van de lasten vast te stellen. De gemeente Oegstgeest kent de pgb's toe voor jeugdzorg en Wmo. De Pgb-bestedingen zijn door uw gemeente (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met beperking bij de verantwoordingen 2021 verstrekt vanwege diverse rechtmatigheidsafwijkingen. Uw gemeente heeft passende maatregelen getroffen om de onzekerheden voor de pgb's, voor zowel Wmo als Jeugd weg te nemen. Op basis hiervan achten wij de rechtmatige besteding van de Wmo-pgb's en de Jeugd-pgb's daarom voldoende zeker.

Onzekerheden ingekochte zorg (Wmo)

Het college is voor het vaststellen van de getrouwheid en rechtmatigheid van de geleverde zorg en de daadwerkelijke levering (mede) afhankelijk van de controle-informatie van zorgaanbieders. De gemeente heeft aan de zorgaanbieders een productieoverzicht gevraagd en, als de productie een bepaald bedrag overschrijdt, een controleverklaring van de externe accountant van de zorgaanbieder over de rechtmatigheid van de in totaal in rekening gebrachte lasten door de desbetreffende zorgaanbieder op basis van het landelijk controleprotocol. Op basis van de aangeleverde informatie en de door u ingeschatte verplichting bestaat er nog onzekerheid over een bedrag van circa € 41.000 aan ingekochte Wmo-zorg. Dit wordt veroorzaakt door (nog) ontbrekende productieverantwoordingen en productieverantwoordingen zonder goedkeurend accountantsoordeel.

Onzekerheden ingekochte zorg (Jeugd)

In het kader van de samenwerking met TWO ontvangt u van de TWO een opgave van de lasten uit hoofde van Jeugd voor de gehele Regio en uw aandeel daarin. De accountant van de TWO verkrijgt daarbij ook zekerheid over de getrouwheid en rechtmatigheid van de geleverde productie door, als de productie een bepaald bedrag overstijgt, het opvragen van productieverantwoordingen met controleverklaringen.

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid die, in materiële zin, doorwerkt in ons oordeel

Daarnaast worden er door de TWO nog aanvullende controles uitgevoerd voor onder meer de juiste toepassing van het woonplaatsbeginsel, en aanvullende zekerheid te verkrijgen. Uit de controle van de Jeugd lasten 2021 is een onzekerheid in het kader van de prestatielevering naar voren gekomen van € 99.000 voor de getrouwheid, die wij tevens aan merken als onzekerheid voor de rechtmatigheid. Er is geen sprake van aanvullende interne beheersingsmaatregelen voor 2021 die deze onzekerheid in accountantsoptiek kunnen wegnemen.

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2018 (welke van toepassing is op de jaarrekening 2021) van de Commissie BBV.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop de gemeenteraad de begroting autoriseert. Dat is op programmaniveau, waarbij sprake is van een overschrijding van de lasten op de volgende programma's:

- Programma 4 Sociale infrastructuur voor een bedrag van € 223.000.
- Programma 7 Algemene Dekkingsmiddelen voor een bedrag van € 415.000.

De totale overschrijding bedraagt € 638.000 op deze programma's. In de jaarrekening heeft het college in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in het onderdeel "Toelichting financiële afwijkingen op programmaniveau (5.5.1)" inzicht gegeven in de begrotingsafwijkingen per product. Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van deze overschrijdingen naar deze toelichtingen.

De overschrijdingen zijn in te delen in de diverse categorieën, zoals ook genoemd in de kadernota van de Commissie BBV. Zoals vermeld is elke lastenoverschrijding op een programma per definitie onrechtmatig, echter hoeft, op basis van uw afwijkingenbeleid, niet elke overschrijding door te werken in het rechtmatigheidsoordeel dat de accountant bij de jaarrekening geeft.

Zoals blijkt uit de analyse van het college is op de genoemde programma's een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren, echter werken deze niet door in het accountantsoordeel. Wij hebben de analyses van het college gevalideerd en kunnen ons hiermee verenigen.

De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Deze heeft zich in 2021 voor een bedrag van € 60.000 voorgedaan, die meeweegt in ons rechtmatigheidsoordeel. Ook hiervoor verwijzen wij u naar de toelichting die het college in paragraaf 5.5.3 heeft opgenomen.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over 2021 van € 209.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Met ingang van boekjaar 2018 dienen ook de ontvangen vergoedingen die bij andere WNT plichtige instellingen zijn ontvangen te worden verantwoord in de WNT-verantwoording. Aangezien het voor ons niet mogelijk is de volledigheid vast te stellen van de dienstbetrekkingen en de ontvangen vergoedingen, is in de Regeling Controleprotocol WNT opgenomen dat wij de anticumulatiebepaling niet hoeven te controleren. In onze controleverklaring is dit ook als zodanig toegelicht. De naleving van de anticumulatiebepaling maakt derhalve geen onderdeel uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden. In 2021 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2022 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2021 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

Geen fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa- bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag in hoofdstuk 6 over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 onder SiSa vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Wij merken op dat wij geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die groter zijn dan € 125.000 (of groter dan de rapporteringsgrens) zoals voorgeschreven via de Nota verwachtingen

Uitvoering M&O-beleid Tozo leidt niet tot bijzonderheden

accountantscontrole SiSa (en de door de gemeenteraad vastgestelde aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2021). In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa is de tabel leeg als er geen bevindingen zijn.

Net als bij andere uitkeringen is het van belang dat alleen mensen die daar recht op hebben Tozo ontvangen en dat misbruik en oneigenlijk gebruik wordt tegengegaan. In de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2021 (bijlage 1) is opgenomen dat door de accountant over de opzet, het bestaan en de werking van het beleid tegen misbruik en oneigenlijk gebruik van de Tozo gerapporteerd moet worden in het verslag van bevindingen over 2021.

Uw gemeente heeft de uitvoering van de Tozo uitbesteed aan het Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ) van de gemeente Rotterdam. Ten behoeve van de controle van de jaarrekening van uw gemeente is vastgesteld dat bij het RBZ procedures aanwezig zijn om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan. Hierbij kan gedacht worden aan controles achteraf en de wijze waarop gebruik wordt gemaakt van het Inlichtingenbureau.

Bij de controle is de opzet en het bestaan van het proces van uitkeringsverstrekkingen beoordeeld en zijn geen tekortkomingen gesignaleerd. Voor de afwerking van IB-signalen heeft het RBZ risico-gericht de signalen ingedeeld in deelmassa's, waarbij voor de afwikkeling van IB-signalen is gestart met de signalen die het meest waarschijnlijk voor terugvordering van de uitkering zouden zorgen. Bij het toetsen van de werking van de procedure van opvolging van IB-signalen zijn geen bijzonderheden geconstateerd. Bij het niet voldoen aan de regels zijn verstrekte uitkeringen teruggevorderd of is terugvordering in gang gezet.

Op basis van afspraken die u met het RBZ gemaakt heeft voor de uitvoering van de Tozo, is het hiervoor genoemde beleid ook voor uw gemeente van toepassing. Er is vastgesteld dat het RBZ het M&O-beleid heeft nageleefd, waarmee is voldaan aan deze kwalitatieve vereiste.

4. Interne beheersing

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim- controle 2021

Naar aanleiding van de interim-controle een managementletter hebben uitgebracht. Voor een nadere duiding van onze opmerkingen en aanbevelingen uit de managementletter 2021 verwijzen wij daarnaar. Hieronder hebben wij de managementsamenvatting uit de managementletter opgenomen.

Managementsamenvatting

Uw interne beheersing

- De controleaanpak en wijze van rapporteren door de accountant van SP71 zal op dezelfde manier plaatsvinden als 2020. De interne beheersing bij SP71 ondersteunt daarbij bij risicoanalyses. De accountant van SP71 ziet vooralsnog geen noodzaak tot het afgeven van een "early warning".
- De opheffing van SP71 betekent dat u andere afspraken moet gaan maken met de nieuwe serviceorganisatie over verantwoording en controle. Zorg ervoor dat u dit tijdig heeft geregeld.
- U heeft voor een aantal belangrijke financiële processen een procesbeschrijving opgesteld. Dit is nog niet voor alle belangrijke financiële processen het geval. Uw concerncontroller beschikt over een overzicht welke nog ontbreken.
- U hecht belang aan het treffen van maatregelen om fraude te voorkomen. Uw gemeente beschikt echter (nog) niet over een actuele integrale analyse van frauderisico's. Er worden wel stappen gezet om hiertoe te komen.

Bevindingen financiële processen

- De onderbouwing van de prestatielevering en het vormgeven van beleid hieromtrent heeft uw aandacht, maar pakt u verder op bij het in gebruik nemen van een nieuw financieel pakket.
- De controle op de identificatie van cliënten in het sociaal domein moet zichtbaar worden gemaakt.
- De verantwoording en controle van de Tozo-bestedingen (inclusief de uitvoeringskosten) verdient blijvend uw aandacht. Voor 2021 is daarnaast de controle op de werking van het M&O-beleid een aandachtspunt.
- Een centraal subsidieregister wat kan dienen als stuurinstrument ontbreekt.

Status rechtmatigheidsverantwoording

- De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is voorlopig uitgesteld naar 2022.
- Eind 2021 heeft de commissie BBV de Kadernota rechtmatigheid 2022 uitgebracht. Hierin is belangrijke informatie (waaronder stellige uitspraken) opgenomen die ondersteunend kunnen zijn aan het verder vormgeven aan de invulling van de rol van verschillende actoren binnen uw gemeenschappelijke regeling.
- Op basis van de huidige inrichting van uw interne beheersing zijn wij van mening dat u in staat moet zijn de rechtmatigheidsverantwoording op te stellen. De tijdige uitvoering van verbijzonderde interne controle is hiervoor wel een randvoorwaarde.

Belangrijke (overige) bevindingen

- Houd rekening met prijsontwikkelingen en risico's bij de actualisatie van uw grondexploitaties in het MPG 2022.
- Het MJOP is vastgesteld en de financiële consequenties zijn ingerekend: voor meerjarig onderhoud is geld beschikbaar en kunnen weer voorzieningen worden getroffen. Om investeringen te kunnen doen, moet u keuzes maken.
- Onzekerheden in het sociaal domein kunnen voor een deel worden weggenomen, wanneer geplande interne controles tijdig door u worden uitgevoerd en daar geen bijzonderheden uit blijken. Uw afhankelijkheid van derden wordt daarmee ook kleiner.
- Uw verwachting is dat geen sprake is van materiële afwijkingen ten aanzien van Europese aanbestedingen over 2021. De spendanalyse over geheel 2021 moet nog wel worden afgerond.

Rechtmatigheids- verantwoording 2021

Het ministerie van BZK heeft via de nieuwsbrief IBI (nummer 109, juni 2022) aangegeven dat de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording uitgesteld wordt tot in ieder geval de jaarrekening 2023. Dit betekent dat vanaf dan onze controleverklaring alleen een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording die door het college in de jaarrekening wordt opgenomen) bevat.

In onze managementletter en boardletter zijn wij, mede omdat toen nog de verwachting was dat de invoering per 2022 zou zijn, ingegaan op wat dit allemaal voor uw gemeente betekent. De belangrijkste punten hebben wij hierna samengevat en, waar noodzakelijk, aangevuld met recente ontwikkelingen:

- Vanaf het boekjaar 2023 moet het college van burgemeester en wethouders zichzelf over rechtmatigheid verantwoorden. In de jaarrekening dient daartoe de rechtmatigheidsverantwoording te worden opgenomen. In de paragraaf bedrijfsvoering kan een uitgebreidere toelichting op rechtmatigheidsbevindingen door het college worden gegeven:
 - Voor de rechtmatigheidsverantwoording heeft de commissie BBV een modeltekst ontwikkeld. Met dit verplichte model moet het college zich verantwoorden over de rechtmatigheid, eventuele afwijkingen en onduidelijkheden. Relevant hiervoor is de “verantwoordingsgrens”. Dit is het bedrag, dat ligt tussen 0% en 3% van de lasten, inclusief toevoegingen aan reserves, waarboven afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden gerapporteerd door het college van burgemeester en wethouders. Fouten en onduidelijkheden (zie verderop in dit onderdeel) worden niet bij elkaar opgeteld.
 - In de paragraaf Bedrijfsvoering moet vervolgens een toelichting worden gegeven op de afwijkingen en de maatregelen die het college van burgemeester en wethouders neemt om deze in de toekomst te voorkomen. Een rapporteringsgrens kan gebruikt worden om geconstateerde fouten die onder de verantwoordingsgrens vallen toch inzichtelijk te maken voor de gemeenteraad. De gemeenteraad zou bijvoorbeeld kunnen bepalen dat deze afwijkingen door het college van burgemeester en wethouders moeten worden vermeld in de paragraaf Bedrijfsvoering. Door deze laatste afwijkingen in de paragraaf Bedrijfsvoering te rapporteren, informeert u de gemeenteraad over de kwaliteit van de interne beheersing en de uitkomsten daarvan. Meer hierover kunt u ook lezen in de Notitie Paragraaf bedrijfsvoering (augustus 2021) van de Commissie BBV.

Voor zover wij hebben kunnen nagaan is er door de gemeenteraad nog geen expliciete verantwoordingsgrens en rapporteringsgrens vastgesteld. Wij adviseren u dit op korte termijn te doen.

- Een belangrijke wijziging met betrekking tot het normenkader is dat vanaf boekjaar 2023, wanneer de wetswijziging wordt aangenomen, het normenkader expliciet door de raad moet worden vastgesteld. Wij adviseren u daar rekening mee te houden.

- De Commissie BBV heeft inmiddels de herziene kadernota uitgebracht (Kadernota rechtmatigheid 2022), waarin zij haar visie geeft over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording. Het doel is uiteindelijk dat uw gemeente zelfstandig de in de Kadernota rechtmatigheid 2022 benoemde rechtmatigheidscriteria (het begrotingscriterium, het M&O-criterium en het voorwaarden criterium) afdekt. De Kadernota rechtmatigheid 2022 is daarmee vooral een belangrijk document voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders geworden. In paragraaf 1.4 van de kadernota is een tiental stellige uitspraken gedaan en zijn zeven aanbevelingen gedaan. Deze worden in de kadernota verder uitgewerkt. Deze stellige uitspraken en aanbevelingen kunnen u helpen bij de verdere implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording binnen uw gemeente. Een aantal van deze stellige uitspraken en aanbevelingen willen wij graag onder de aandacht brengen:
 - De kadernota 2022 introduceert het begrip ‘onduidelijkheden’. Dit begrip geeft aan dat er situaties zijn waarin het ook voor het college van burgemeester en wethouders niet duidelijk is of er rechtmatig gehandeld is. Deze moeten dan worden toegelicht en worden gewogen door het college van burgemeester en wethouders.
 - In de kadernota wordt ook ingegaan op de toepassing van tolerantiegrenzen, afwijkingen en de weging hiervan. Deze begrippen zijn vooral van belang voor uw intern controleplan.
 - De commissie adviseert ook fraude door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf Bedrijfsvoering. Hierover heeft de Commissie BBV in de Notitie Paragraaf bedrijfsvoering (augustus 2021) meer geschreven.
 - De invoering betekent eveneens dat de verordeningen 212, 213 en het normenkader moeten worden geactualiseerd. Ook moeten afspraken worden gemaakt of herzien met de accountant. Hierbij moet u vooral denken aan de scope van de interne controle (getrouwheid versus rechtmatigheid), de documentatie van de uitgevoerde interne controles en de planning van de interne controle. U beschikt over een Intern Controleplan 2021, deze moet voor 2022 geactualiseerd worden. Het intern controleplan, de daarin opgenomen risicoanalyse en de tijdige uitvoering van de geplande interne controles, zijn belangrijke randvoorwaarden om in 2024 een rechtmatigheidsverantwoording op te kunnen stellen met betrekking tot boekjaar 2023.
 - Bij aan derden uitbestede werkzaamheden is het belangrijk als gemeente zelf zekerheid te krijgen over de rechtmatigheid. De wijze waarop dat kan is in de kadernota uitgewerkt. Uw gemeente heeft overigens in dit verband geen werkzaamheden aan derden uitbesteed.

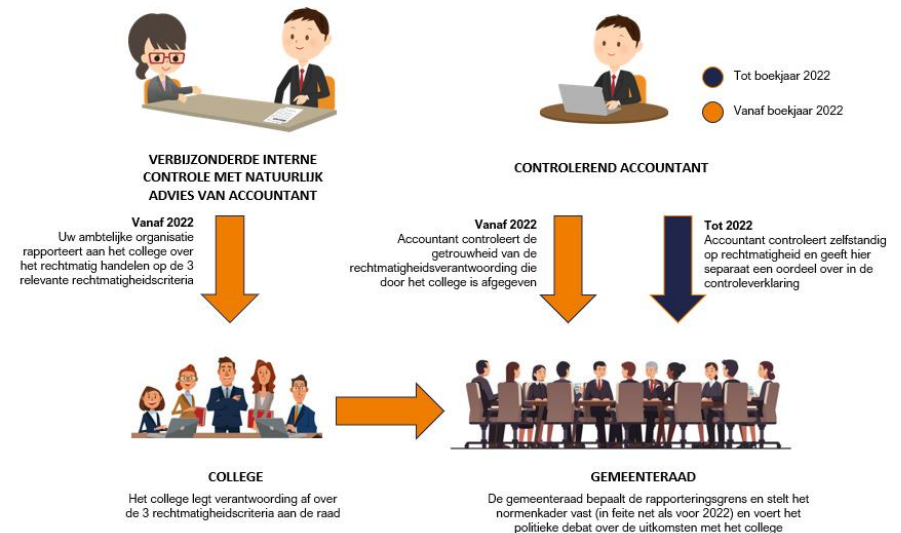
Wij adviseren u overigens om (voor zover u dit nog niet heeft gedaan) kennis te nemen van de Kadernota rechtmatigheid 2022. Deze kadernota kan ondersteunend zijn aan het verder vormgeven aan de invulling van de rol van verschillende actoren binnen uw gemeente.

Wij zien de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording als een uitgelezen kans om de interne beheersing op een nog hoger niveau te krijgen. Hierna hebben wij de wijzigingen samengevat en gevisualiseerd.

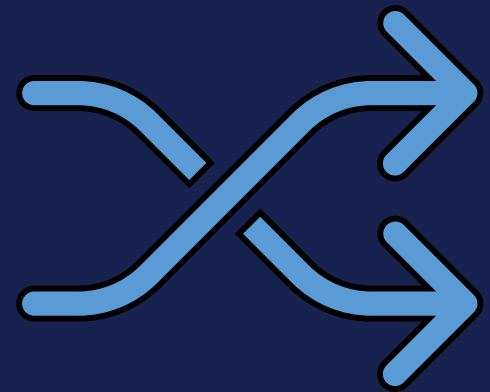
Een goede onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording is ons gedeeld belang. De accountant moet straks immers verklaren dat de door het college van burgemeester en wethouders afgegeven rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. Wij zijn als uw accountant dus in belangrijke mate afhankelijk van de (interne controle) werkzaamheden van het college van burgemeester en wethouders. Uiteraard maken wij hier graag gebruik van en willen wij graag samen blijven optrekken om tot een goede invulling van de rechtmatigheidsverantwoording te komen. De jaarlijkse beoordeling van het intern controleplan van het college van burgemeester en wethouders, de door haar uitgevoerde risicoanalyse en de beoogde interne controle aanpak zullen wij diepgaand met elkaar bespreken. Een belangrijke verandering ten opzichte van voorgaande jaren is, dat wij dit vooral vroegtijdig, meer concreet in het eerste of tweede kwartaal willen doen. Het doel is uiteindelijk dat uw gemeente geheel zelfstandig de 3 rechtmatigheidscriteria, begrotingscriterium, M&O-criterium en voorwaardencriterium, afdekt en dat wij door goede afspraken aan de voorkant kunnen volstaan met een marginale review achteraf. Dan is het in onze optiek logisch dat wij vroeg in het jaar met elkaar in gesprek zijn. De manier waarop u nu de interne controle uitvoert, biedt hiervoor een goede basis. Wij adviseren u de noodzakelijk vervolgstappen te zetten. In dit kader hebben wij eerder de volgende elementen benoemd: besluitvorming bestuur (verantwoordingsgrens, rapporteringsgrens, tolerantie en normenkader) voorbereiden; uitwerking rechtmatigheidscriteria, in kaart brengen relevante wet- en regelgeving, uitvoeren risicoanalyse (wat kan er misgaan en wat is de impact hiervan), relevante beheersmaatregelen identificeren en het bepalen van gegevensgerichte detailcontroles (afdekken restrisico) en opstellen van werkprogramma's waar nodig.

Vooruitlopend op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is in onderdeel 5.5.3 "Evaluatie rechtmatigheid" inzicht in de rechtmatigheidsbevindingen over 2021 gegeven. De bevindingen die in deze paragraaf zijn opgenomen zijn in overeenstemming met de uitkomsten van de controle op de rechtmatigheid die door ons is uitgevoerd.

WIJZIGING RECHTMATIGHEIDSVANTWOORDING EN CONTROLE BIJ GEMEENTEN

5. Overige aangelegenheden

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en het college van de gemeente Oegstgeest, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en college hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

**Verplichte rapportering
door accountants over
fraude en continuïteit in
de controleverklaring**

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het ‘omzeilen’ van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van materiële fraude.

Wij hebben het college in onze eerder uitgebrachte managementletters geadviseerd om, als onderdeel van haar verantwoordelijkheid hierin, een frauderisicoanalyse op te stellen, deze regelmatig te actualiseren en ook te bespreken met de commissie Audit. Het college is actief met dit advies aan de slag gegaan. Het college heeft een notitie M&O-beleid opgesteld, en is, nu de kaders door deze notitie gereed zijn, bezig met het opstellen van een frauderisicoanalyse. Ook wordt vanuit bijvoorbeeld de VIC-werkzaamheden op onderdelen al gedacht vanuit frauderisico's. Wij willen benadrukken dat het van belang is en blijft dat het college regelmatig (minimaal eens per jaar) met de raad (bijvoorbeeld via de commissie Audit) een gesprek over frauderisico's voert. Dit is nodig om de raad te ondersteunen in haar toezichthoudende functie. Daarvan is immers een onderdeel dat de raad vast kan stellen dat het college conform de verordening 212 een toereikende interne beheersing heeft opgezet om (fraude) risico's te ondervangen. Een (actuele) frauderisicoanalyse kan ons inziens een sterk hulpmiddel zijn om de frauderisico's te monitoren en periodiek te evalueren of de interne beheersmaatregelen nog voldoende effectief zijn om frauderisico's naar een (door u gedefinieerd) acceptabel en door u geaccepteerd niveau te verlagen. Het is daarom goed te zien dat het college kaders heeft opgesteld middels de notitie M&O-beleid en nu bezig is de frauderisicoanalyse uit te werken.

Op 13 september 2021 publiceerde de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (“NBA”) een consultatiedocument waarin werd voorgesteld dat accountants verplicht worden om altijd in aparte secties over fraude en continuïteit te rapporteren in de controleverklaring.

Frauderapportage

Fraude kan een groot effect hebben op de reputatie van organisaties en kan tot grote financiële schade leiden. Het is daarom zowel in uw belang als dat van al uw belanghebbenden, dat in het jaarverslag (paragraaf bedrijfsvoering) expliciet aandacht wordt besteed aan het beheersen van frauderisico's. Van u (zowel de raad als het college) wordt daarom verwacht dat u frauderisico's in kaart brengt en adequate maatregelen neemt om deze te beheersen. Omdat bij fraude sprake is van bewust handelen van personeel of management, is een goede frauderisicoanalyse ook in uw belang, ter voorkoming van daadwerkelijke fraude.

Wanneer u vervolgens informatie geeft over de wijze van beheersing (bijvoorbeeld in het jaarverslag) en indien van toepassing over vermoedens van fraude, over onderzoek dat is verricht en over maatregelen om herhaling te voorkomen – voor zover deze informatie openbaar is –, draagt dit bij aan het vertrouwen van belanghebbenden in uw gemeente.

De door u zelf uitgevoerde frauderisicoanalyse vormt voor controlerend accountants het startpunt van hun werkzaamheden ten aanzien van frauderisico's. Met het oog op de voor boekjaar 2022 ingaande rapportageverplichting voor accountants, waardoor wij in onze verklaring gaan rapporteren over fraude, zullen wij in 2022 nog nadrukkelijker het gesprek met u (raad en college) willen aangaan over dit onderwerp. Tijdens de controle zullen wij dan met u spreken over:

- de frauderisicoanalyse van de organisatie en de organisatie specifieke frauderisico's;
- de evaluatie van frauderisico's die voor de controle het meest van belang zijn; en
- eventuele fraude incidenten en de bijbehorende opvolging.

Vanaf 2022 zullen wij ook met u bespreken wat er in de controleverklaring gerapporteerd zal worden, en hoe verwezen zal worden naar de door u beschreven risicoanalyse in het jaarverslag. Door spoedig met elkaar in gesprek te gaan over frauderisicofactoren, eerder geïdentificeerde frauderisico's en de rapportage daarover door de accountant, bent u beter in staat om relevante risico's te onderkennen en uw interne beheersing daarop aan te passen of effectiever te maken.

Rapportage over continuïteit

Meer aandacht van de accountant voor continuïteitsrisico's leidt er mogelijk toe dat organisaties vaker stilstaan bij hun continuïteitsveronderstelling, hierop acteren en er (uitgebreider) over rapporteren in het jaarverslag. Voor een gemeente zijn continuïteitsrisico's wellicht minder groot. De accountant kan hierop steunen en in de verklaring verwijzen naar de desbetreffende passages. Als sprake is van continuïteitsrisico's, bent u verantwoordelijk voor het maken van een gedetailleerde beoordeling in hoeverre de organisatie haar continuïteit kan handhaven, inclusief bijvoorbeeld een kasstroomprognose. De accountant beoordeelt deze plannen en maatregelen en evalueert de prognoses. Vanaf boekjaar 2022 zullen wij ook gaan rapporteren over deze werkzaamheden. Het tijdig bespreken van continuïteitsrisico's, de daaraan gerelateerde maatregelen en toelichtingen in de jaarrekening en controleverklaring, dragen bij aan de effectiviteit van de jaarrekeningcontrole. Als bijeffect zal ook de informatiewaarde van de jaarrekening en de controleverklaring voor gebruikers van uw jaarrekening toenemen.

Wat betekent dit voor u?

De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden. Dit betekent dat naarmate de vermoedens en signalen van fraude duidelijker of de mate van continuïteitsrisico's groter zijn, de toelichting bij de jaarrekening en de tekst in de desbetreffende paragrafen in de controleverklaring uitgebreider zullen zijn. Indien er weinig aan de hand is, zal de rapportage korter kunnen zijn.

Wij adviseren u daarom nadrukkelijker dan dat dit in het verleden het geval was, stil te staan bij mogelijk fraude- en continuïteitsrisico's en daarover ook te (laten) rapporteren in uw P&C-documenten.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Oegstgeest in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de gemeenteraad of de accountantscommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeente Oegstgeest, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente Oegstgeest of een bij de gemeente Oegstgeest betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Er is geen sprake geweest van aanvullende dienstverlening.

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Oegstgeest in 2021 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Aard van de fouten en onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Begrotingsrechtmatigheid investeringskredieten	€ 60.000	N.v.t.
Totaal fouten	€ 60.000	€ 0
Onzekerheden		
Onzekerheden sociaal domein – ZIN Jeugd	€ 99.000	€ 99.000
Onzekerheden sociaal domein – ZIN Wmo	€ 41.000	€ 41.000
Totaal onzekerheden	€ 140.000	€ 140.000

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Inzicht in onze tijdsbesteding

In het rapport “In het publieke belang” van de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountant, zijn maatregelen opgenomen die de kwaliteit en onafhankelijkheid van de controlerend accountant moeten waarborgen of verbeteren. Op basis van één van de maatregelen rapporteren wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u. Hieronder treft u de opgave van onze tijdsbesteding aan, inclusief een inschatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole (waaronder het voeren van besprekingen en het archiveren van ons dossier).

	Uren geraamd	Uren besteed
Tekenend accountant	110	133
Overige teamleden	690	816

Het hogere aantal bestede uren wordt voor een belangrijk deel verklaard doordat het aantal SiSa-regelingen, waarover u met de jaarrekening 2021 verantwoording moet afleggen, significant is gestegen. Met onze brief van 25 januari 2022 hebben wij u daarover geïnformeerd. In de “geraamde tijdsbesteding” zijn hiervoor geen uren geraamd.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenteraad en het college en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

6. Verplichte tabel SiSa

6. Verplichte tabel SiSa

Verplichte tabel fouten en onzekerheden SiSa-bijlage

In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa is de tabel leeg als er geen bevindingen zijn.

Nr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			

D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)			
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			

G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			

G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T			
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			

G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden			
H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden			

Strekking getrouwheid: goedkeurend.

Strekking rechtmatigheid: goedkeurend.

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS